

інноваційної діяльності; самостійно запроваджувати спеціалізації, визначати їх зміст і програми вибіркових навчальних дисциплін.

Варто відзначити, що у новому Законі є й прогалини. Нажаль із тексту Закону повністю вилучено гарантію про мінімальну кількість прийнятих на перший курс студентів, які повинні вчитися за безплатною формою навчання. Також ст. 68 вищезазначеного Закону фактично дозволяє адміністраціям вищих навчальних закладів необмежено збільшувати розмір плати за навчання студентів-контрактників.

Однак, не зважаючи на деякі недоліки нового Закону, це суттєвий крок в правильному напрямку – більшій автономії університетів.

Освіта - специфічна галузь громадського життя. Її належний стан є важливою передумовою розв'язання завдань, визначених суспільством, формування кадрів для народного господарства, успішної трудової діяльності населення і т. ін. Вона - умова наукового пізнання світу та його закономірностей, реалізації об'єктивних потреб держави у постійному накопиченні та поновленню знань, сфера прилучення людей до культури і мистецтва. Без освіти неможливі всебічний розвиток особистості, включення її в систему суспільних відносин. Рівень освіти - мірило цивілізованості будь-якої людської спільноти, істотний показник її прогресивного поступу.

Актуальні проблеми розмежування понять «посадова особа» та «службова особа»

Петрик О.С., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Булик І.Л.

Вперше у законодавстві України термін «посадова особа» був вжитий у Законі України «Про державну службу» і набув подальшого використання у Конституції України і поточному законодавстві. З прийняттям Конституції України 1996 р. виникла проблема розмежування понять «посадова особа» і «службова особа». Сьогодні законодавець часто послуговується цими термінами, однак відсутність належних критеріїв у їх розмежуванні створює значні труднощі у правозастосовній практиці. Саме це питання стало наріжним у цій статті.

Службова особа – державні службовці (відповідно до ст. 18 ККУ), а також службовці громадських організацій, які мають право на офіційні дії. Законні вимоги службових осіб мають юридичне обов'язковий характер. До службових осіб належать керівники установ, міністерств, відомств та особи, які користуються правом наймати і звільняти працівників, а також особи, які постійно чи тимчасово здійснюють функції представників влади, обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків в установах і організаціях.

Відсутність визначеності правового, зокрема адміністративно-правового, змісту поняття «посадова особа», поряд з його активним використанням у законодавстві, призводить до зниження ефективності

реалізації відповідних норм, що регламентують управлінську діяльність та встановлюють права і обов'язки громадян у сфері управління.

Відповідно до юридичної енциклопедії посадова особа – це керівники і заступники керівників державних органів та їх апарату, інші державні службовці, на яких законами або іншими нормативними актами покладено здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій, а посада.

Проте законодавець припустився серйозної помилки, не вказавши критеріїв розмежування понять «посадова особа» і «службова особа». Приймаючи 11 липня 1995 р. Закон України «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності посадових осіб» вніс зміни тільки до Кримінального, Кримінально-процесуального кодексів та Кодексу про адміністративні правопорушення – щодо вживання терміна «посадова особа» замість «службова особа», а відносно інших законодавчих актів це питання залишилося невирішеним.

Національне законодавство, використовуючи обидва ці терміни, не містить єдиного підходу у визначенні їх співвідношення, що негативно позначається на практиці застосування відповідних норм. Ухиляючись від розмежування понять «службова» і «посадова особа», законодавець часто використовує узагальнені поняття – «співробітники», «працівники». Зокрема, прикладом є Закони України «Про Службу безпеки» від 13 травня 1992 року та «Про міліцію» від 1 січня 1991 року. До речі, в Законі України «Про Службу безпеки» ці поняття вжито як тотожні, що впливає зі ст. 5, якою закріплено право на оскарження до суду «неправомірних дій посадових (службових) осіб та органів Служби безпеки».

Будь-яка посадова особа є носієм владних повноважень, які створюють реальні можливості для забезпечення внутрішнього управління відповідною організаційною структурою і правом зовнішнього управління – відповідно до ієрархії побудови системи державних органів.

На основі цього можна визначити, що посадова особа державної служби – це державний службовець, який з метою постійного чи тимчасового управління державним органом або його підрозділом, а також представництва його інтересів у зовнішніх відносинах наділений державно-владними повноваженнями і правомочний вчиняти службові юридичні значимі дії. Залежно від обсягу і сфери впливу прийнято розрізняти ще й «функціональний» характер влади, тобто функціонально-владні повноваження. У примітці до ст. 364 Кримінального кодексу України подається дефініція «службової особи»: «Службовими особами є особи, які постійно чи тимчасово здійснюють функції представників влади, а також обіймають постійно чи тимчасово на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форм власності посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків, або виконують такі обов'язки за спеціальними повноваженнями». Таким чином, правове розмежування повноважень органів і посадових осіб місцевої влади через політичну неструктурованість суспільства не є ефективним, так як головна роль у цій сфері належить не праву, а поточній політиці виконавчої влади, авторитарно-тоталітарним традиціям минулого тощо. Тому в Україні

крайне необхідною є політична реформа, яка повинна вивести державу на рівень політичної структуризації європейських країн. Тоді правове розмежування повноважень, вирішення компетенційних спорів у системі органів і посадових осіб місцевої влади займе належне йому місце, а самі органи і посадові особи місцевого самоврядування та місцеві органи виконавчої влади позбудуться пережитків радянської системи, традиційного менталітету українців (два українці – три гетьмани) тощо.

Проблемні питання ліквідації центральних органів виконавчої влади

Покідько О.П., студент Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент *Голосніченко Д.І.*

Актуальність теми дослідження обумовлена недостатньою регламентацією процедури ліквідації центральних органів виконавчої влади та особливостями правового статусу центральних органів виконавчої влади і пов'язаних з цим порядку ліквідації цих суб'єктів владних повноважень. Тому питання ліквідації центральних органів центральної влади заслуговує поглибленого дослідження та аналізу.

Приписами ч. 1 ст. 1 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» (надалі – Закон) встановлено, що систему органів виконавчої влади (надалі – ЦОВВ) складають міністерства України та інші ЦОВВ. Слід провести межу між міністерствами та іншими ЦОВВ як суб'єктами державно-владних повноважень, оскільки міністерства формують та реалізують державну політику в одній чи декількох, визначених Урядом України, сферах суспільного життя, в той час як інші ЦОВВ (функціонують як інспекції, агентства та служби) виконують окремі функції з реалізації державної політики (ст. 6, ст. 17).

В окрему групу органів виконавчої влади, законодавець виокремлює ЦОВВ зі спеціальним статусом, як то: Фонд державного майна України, Антимонопольний комітет України, Державний комітет телебачення і радіомовлення України (ст. 24 Закону). Однією із причин, по якій законодавець виокремлює ці органи з поміж інших, є згадка про ці органи у ст. 85 Конституції України, що вказує на особливий правовий статус даних органів.

Необхідність забезпечення здійснення повноважень органів державної влади та безперервності їх реалізації пояснює визначення ліквідації, як форми припинення ЦОВВ, що може поєднуватися з передачею повноважень та функцій ЦОВВ, що ліквідується, до інших органів виконавчої влади, визначених відповідним актом Кабінету Міністрів України.

Для того щоб вникнути в суть механізму ліквідації міністерств і ЦОВВ, слід детально розглянути чинники, які впливають на прийнятті рішення урядом України про їх ліквідацію (ч.3 ст. 5 Закону), а саме:

- 1) з урахуванням завдань КМУ;
- 2) з урахуванням необхідності забезпечення здійснення повноважень органів виконавчої влади;